Dufva, H., A. Mauranen & K. Mäntylä (toim.) 2025. 50 vuotta soveltavaa kielitiedettä: näkökulmia AFinLA ry:n toimintaan. 50 years of applied linguistics in Finland: Perspectives on AFinLA and its activities. AFinLA-teema / n:o 19, 205–219.

Suvi Honkanen
Helsingin yliopisto

Riikka Nissi
Jyväskylän yliopisto

Soveltavaa kielentutkimusta AFinLAn Työelämän kielen teemaverkostossa

Nostot

- Työelämän kielen teemaverkoston tarkoitus oli tuoda uusia aihealueita soveltavan kielitieteen kentälle Suomessa.
- Verkosto aloitti toimintansa vuonna 2016, kokosi yhteen pirstaleista työelämän kielen tutkimusta ja vakiinnutti tutkimusalaa.
- Verkoston toimintaa on luonnehtinut kiinnittyminen fennistiikkaan, diskurssintutkimukseen sekä yhteiskunta- ja organisaatiotieteisiin.
- Viime vuosina verkoston painopisteet ovat laajentuneet uusiin tarkastelukohteisiin ja tieteenalakytköksiin.

VERTAISARVIOITU
KOLLEGIALT GRANSKAD
PEER-REVIEWED
www.tsv.fi/tunnus

Abstract

AFinLA was established in 1970 to increase knowledge about language learning and teaching and to support the development of language didactics. Established in 2016, the Research Network on Language in the Workplace aimed at introducing new kinds of topics alongside these established focus areas. The network also aimed at bringing together researchers, teachers, students and professionals interested in the use of language in workplace contexts, thus promoting the societal impact of research on professional language use. In this article, we shed light on the ten-year history of the Research Network on Language in the Workplace, and, in particular, its early stages. We reflect on what kinds of national and international research and educational traditions the network was initially connected to, and how these connections have shaped the research within the network. Finally, we also consider the current state and future visions of the network.

Keywords: applied linguistics, language in the workplace, research networks

1 Johdanto

Tässä artikkelissa tarkastelemme Työelämän kielen teemaverkoston kymmenvuotista historiaa osana soveltavan kielentutkimuksen kotimaista ja kansainvälistä kenttää ja sen kehityskulkuja. Verkoston synty ajoittuu vuoteen 2015, jolloin sen perustamishakemus jätettiin Suomen soveltavan kielitieteen yhdistykselle Suvi Honkasen ja Riikka Nissin kokoaman kymmenhenkisen perustajajoukon aloitteesta. Verkoston perustamispäätös tehtiin yhdistyksen vuosikokouksessa loppuvuodesta 2015, ja verkosto aloitti toimintansa vuoden 2016 alussa. Artikkelimme tavoitteena on selvittää, minkälaisiin tutkimuksellisiin ja myös henkilöhistoriallisiin jatkumoihin verkosto perustamis- ja laajentumisvaiheessaan kiinnittyi. Lisäksi selvitämme, minkälaisia ominaispiirteitä nämä ovat verkoston parissa tehtyyn työelämän kielen tutkimukseen tuoneet. Artikkelissa esitettyä verkoston historiaa voi näin lähestyä myös yhdenlaisena kuvauksena tieteellisten paradigmojen muotoutumisesta niiden historiallisessa tiede- ja yliopistopoliittisessa kontekstissa.

Tieteenhistoriallisena kuvauksena artikkelimme tarkastelutapaa voinee luonnehtia internalistiseksi (ks. Pallasvirta 2021: 17 ja siinä mainitut lähteet): vaikka myös soveltavan kielentutkimuksen, kuten yleensäkin tieteen, ympärille hahmottuu väistämättä myös sitä itseään laajempi sosiaalinen ja yhteiskunnallinen konteksti, rajaamme tarkastelumme soveltavan kielentutkimuksen omiin kehityslinjoihin pääasiassa tieteen sisäisistä lähtökohdista käsin. Tieteenhistorian tarkastelijoina oma taustamme on lisäksi nimenomaan kielitieteessä, ei historiantutkimuksessa. Myös tältä osin käsittelymme muistuttaa kielentutkimuksen historiankirjoituksen valtavirtaa. Pallasvirtaa (2021: 24–25) mukaillen tarkastelumme lähtökohtana onkin niin sanotun kaksoispätevyyden ongelman hyväksyminen: kirjoittajina meillä on koulutus tarkastelun kohteena olevalta alalta, ei historiantutkimuksesta. Yksityiskohtaisempi tieteenhistoriallinen tutkimus voi myöhemmin tarkentaa kuvaa, joka tässä artikkelissa rakentuu.

Kuten viimeaikaisessa fennougristiikan historiantutkimuksessa (Pallasvirta 2021: 27) on nostettu esille, teoreettis-metodologinen keskustelu kielitieteen historiankirjoituksesta

on Suomessa toistaiseksi ollut vähäistä – kenties siksi, että kielentutkimuksessa tieteen historiaa on tyypillisesti kirjoitettu lähinnä muun työn ohessa. Tätä artikkelia varten olemme käyneet läpi verkoston historiaa sähköposteista ja muista dokumenteista sekä keränneet tietoa verkoston jäseniltä. Koska tarkastelun kohteena ovat kehityskulut, joihin olemme itse olleet verkoston perustajina ja aktiivijäseninä vaikuttamassa, kuvaustamme voi osin nimittää myös muisteluksi (ks. Virtanen 2020). Tämän vuoksi artikkelin tarkastelu rajautuu esimerkiksi verkoston perustamishistorian osalta sellaisiin tietoihin, joista verkoston perustamisen hetkellä olemme olleet tietoisia. Kuvauksen tavoitteena ei näin ollen ole tuottaa verkoston perustamisesta tai sen ensimmäisen vuosikymmenen toiminnasta siinä mielessä objektiivista kuvausta, etteikö samoista kehityskuluista olisi mahdollista kirjoittaa myös toisin.

Artikkelimme rakentuu seuraavasti. Luvussa 2 tarkastelemme verkoston syntykontekstia ja sen perustamiseen johtaneita kehityskulkuja. Tässä tuotettu tieto perustuu verkoston aloitteellisten perustajajäsenten kirjeenvaihtoon ja keskinäisiin keskusteluihin. Luvussa 3 kuvaamme verkoston laajentumista ja jäsenistön tämänhetkistä koostumusta sekä luvussa 4 verkoston toimintaa ja aikaansaannoksia. Näitä lukuja varten on hyödynnetty myös verkoston sähköpostilistoilta kerättyä tietoa sekä tutkimushankkeita koskevaa kyselyä, jonka teimme verkoston jäsenille tätä artikkelia varten elokuussa 2024. Luvussa 5 kokoamme artikkelin antia ja pohdimme verkoston ominaispiirteitä ja tulevaisuudenkuvia.[1]

2 Verkoston syntyyn vaikuttaneita tekijöitä

Työelämän kielen teemaverkoston synnyn taustalla voi nähdä vaikutteita monenlaisista laajemmista tieteenhistoriallisista muutoksista ja kehityskuluista mikrohistoriallisiin siirtymiin, joissa merkityksellisinä näyttäytyvät pikemminkin yksittäisten toimijoiden työtehtäviä muovanneet muutokset ja henkilökohtaiset kontaktit. Erittelemme tässä luvussa näiden muutoskulkujen eri ulottuvuuksia, joiden leikkauspisteeksi hahmotamme verkoston syntykontekstin. Käsittelymme nostaa ensin (luvussa 2.1) esiin laajempia tieteenhistoriallisia kehityskulkuja, joiden voidaan katsoa muovanneen myös kansainvälistä soveltavan kielentutkimuksen kenttää verkoston syntymisen kannalta otolliseen suuntaan. Tämän jälkeen (luvussa 2.2) tarkennamme katseen kotimaiseen kontekstiin ja sellaisiin mikrohistoriallisiin yhteyksiin, jotka johtivat verkoston perustamiseen käytännön tasolla.

2.1 Siirtymiä kansainvälisellä soveltavan kielentutkimuksen kentällä

Yhdeksi verkostoa edeltäväksi muutosvirraksi on mahdollista hahmottaa kehityskulku, jonka myötä soveltavan kielentutkimuksen on kirjallisuudessa esitetty 2000-luvulla ylipäätään kokeneen eräänlaisen arvonnousun. Esimerkiksi Knappin ja Antosin (2011) mukaan paine

---

1 Kiitämme lämpimästi verkoston jäseniä saamistamme kyselyvastauksista sekä kahta nimetöntä arvioijaa käsikirjoituksen kommentoinnista.

selvittää tutkimuksen avulla käytännön ongelmia yhteiskunnassa on 2000-luvulla kasvanut. Kun tutkimus on alettu enenevästi nähdä tämänkaltaisena työkaluna, myös perinteinen käsitys soveltavasta tutkimuksesta perustutkimusta tai "teoreettista tutkimusta" arvoltaan vähäisempänä "soveltajana" on lähtenyt laajemmin murtumaan. Kuten Knapp ja Antos (ma.) toteavat, käytännön ongelmien ratkominen tuottaa usein myös uutta teoreettista ymmärrystä. Tämä on muuttanut perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen rajaa sumuisemmaksi. Soveltava tutkimus on yhä useammin alettu hahmottaa tieteelliseksi (usein monitieteiseksi ja monimenetelmäiseksi) ongelmanratkaisustrategiaksi, jossa tutkitaan yhteiskunnallisesti relevantteja aiheita ja toimitaan yhdessä tutkittavien eli "kentän" kanssa.

Toinen merkittävä kehityskulku liittyy siirtymiin ja institutionaalisiin muutoksiin kansainvälisen soveltavan kielentutkimuksen sisällä. Julkaisutoiminnan näkökulmasta merkittäväksi vuosikymmeneksi voidaan tulkita 1990-luku. Tällöin julkaistiin sekä työelämän kielen tutkimusta käsitteleviä katsauksia että kokoelmia, jotka esittelivät keskeisiä tutkimustraditioita lähemmin. Katsauksista sopii esimerkiksi Gunnarsson (1995), joka esittelee Language for Specific Purposes (LSP)-viitekehyksen yhtäältä eurooppalaisessa, toisaalta anglo-amerikkalaisessa perinteessä tehtyä työelämän kielen (*professional language and communication*) tutkimusta ja hahmottelee alan tulevaisuudelle uutta suuntaa. Gunnarssonin peräänkuuluttamassa tulevaisuudessa esimerkiksi hänen staattiseksi luonnehtimastaan ammatti- ja erikoiskielten tutkimuksesta voitaisiin edetä kohti tarkastelutapoja, joissa työelämän kieltä lähestyttäisiin dynaamisesti erityisesti sosiokonstruktivistisen kielinäkemyksen kehyksessä ja tutkimuksen lähtökohdaksi otettaisiin puhutun ja kirjoitetun kielen yhteenkietoutuneisuus sosiaalisessa toiminnassa. Kokoelmista voidaan mainita esimerkiksi Bhatia (1993), joka nostaa työelämän kielenkäytön genretutkijoiden mielenkiinnon kohteeksi (tämäkin LSP-tutkimuksen viitekehyksessä). Toiseksi esimerkiksi sopii vaikkapa Gunnarsson ym. (1997), joka tuo yhteen sosiokonstruktivistisessa viitekehyksessä tehtyä ammatillisten tekstien ja vuorovaikutustilanteiden ja niiden historian tutkimusta niin sosiolingvistiikan, viestinnän etnografian (*ethnography of communication*), antropologian kuin sosiologiankin aloilta.

2000-luvulle tultaessa keskustelu työelämän kielen tutkimuksen asemasta soveltavan kielentutkimuksen kentällä on tiivistynyt. Yhdeksi askeleeksi kohti alan näkyvämpää institutionalisoitumista voidaan nähdä 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puoliväli, jolloin esimerkiksi soveltavan kielentutkimuksen alaa laajemmin käsitellyt aikakauslehti Journal of Applied Linguistics otti uudeksi nimekseen Journal of Applied Linguistics and Professional Practice. Nimenmuutoksen avulla haluttiin heijastaa muutosta tavassa, jolla soveltava kielentutkimus käsitteenä ymmärrettiin. Tämä tarkoitti, että soveltavan kielentutkimuksen alaa kokonaisuutena hahmottanut kansainvälinen lehti lakkasi fokusoimasta ensisijaisesti kieltenopetuksen ja -oppimisen sekä toisen kielen omaksumisen tutkimukseen. Sen sijaan nämä asemoitiin ainoastaan yhdeksi sellaiseksi kielen käytön kontekstiksi, jota soveltavan kielentutkimuksen alalla katsottiin hyödylliseksi tutkia. Muina tutkimisen arvoisina konteksteina on tämän jälkeen nostettu esiin esimerkiksi juridiikka, terveydenhuolto sekä journalismi. (JALPP 2025.) Alan asemasta kansainvälisellä soveltavan kielentutkimuksen kentällä tällä hetkellä kertoo, että myös soveltavan kielentutkimuksen

vaikutusvaltaisimpana pidetty aikakauslehti Applied Linguistics listaa työelämän yhdessä koulutuksen, terveydenhuollon, oikeusjärjestelmän ja median kanssa yhdeksi sellaiseksi alueeksi, joilla soveltavan kielentutkimuksen tuottamaa tietoa on tyypillisesti mahdollista hyödyntää (Applied Linguistics 2025).

Journal of Applied Linguistics and Professional Practice -aikakauslehden yhteyteen perustettiin nimenmuutoksen jälkeen myös konferenssiorganisaatio. Ensimmäinen ALAPP-konferenssi (The international and interdisciplinary conference on Applied Linguistics and Professional Practice) järjestettiin vuonna 2011 Cardiffin yliopistossa. Vuonna 2025 ALAPP-konferenssi järjestettiin jo viidettätoista kertaa.

2.2 Verkosto kotimaisen kentän uudelleen jäsentäjänä

Suomessa työelämän kielen tutkimus oli ollut ennen vuotta 2015 kaikkiaan vähäistä tai hajallaan. Selvimmin sitä edusti kokoomateos *Kieli työssä* (toim. Johansson ym.), joka ilmestyi – kenties sattumalta – samana vuonna ensimmäisen ALAPP-konferenssin kanssa vuonna 2011. Kokoelmassa työelämän kieltä käsitellään asiantuntijatyön näkökulmasta esimerkiksi sosiaali-, hoiva- ja pankkialalla sekä akateemisessa työssä.

Aiemmin työelämän kieltä voi Suomessa katsoa käsitellyn erityisesti kauppakorkeakoulukontekstissa tehdyssä yritysviestinnän sekä erikoiskielten tutkimuksessa (lähemmin Tiittula & Nuolijärvi, tässä julkaisussa). Toisaalta oli olemassa myös pitkäaikaisia tutkimustraditioita ja -ryhmittymiä, jotka tarkastelivat institutionaalisia ja organisatorisia käytänteitä toisaalta kirjoitettujen tekstien, toisaalta puhutun vuorovaikutuksen näkökulmasta. Tällaisiksi voidaan hahmottaa erityisesti Kotimaisten kielten keskuksessa tehty virkakielityö sekä virkakieltä ja laajemmin institutionaalisia tekstejä koskeva tekstintutkimus (lyhyesti esim. Kankaanpää 2006; Tiililä 2007; Ponkala 2019) sekä laajalle levinnyt ja monitieteinen institutionaalisen vuorovaikutuksen tutkimus (ks. Ruusuvuori ym. 2001). 2010-luvun alkupuolella ensin mainittuja edustivat Suomessa esimerkiksi Ulla Tiililän johtamat hankkeet Tekstualisoituva julkishallinto (2006–2017) ja Perustelut päätöksissä (2010–2014), joissa tutkittiin julkisten palvelujen, eritoten sosiaali- ja terveyspalvelujen, tekstejä ja tekstityötä, tietojärjestelmien vaikutusta kirjoittamiseen ja lain virkakielelle asettamien vaatimusten täyttymistä sekä niin ikään sosiaali- ja terveyspalvelujen etuuspäätöksissä käytettyjä viranomaisperusteluja. Jälkimmäisiin lukeutui puolestaan esimerkiksi Liisa Raevaaran johtama hanke Vuorovaikutus Kelan puhelinpalvelussa (2009–2012), jossa tarkasteltiin asiakasneuvojan ja asiakkaan vuorovaikutusta ja erityisesti asiakasneuvojan keskeisiä työtehtäviä, kuten asiakkaan tilanteen kartoitusta ja ohjeistusten antamista.

Vaikka mainittujen traditioiden ja yksittäisten hankkeiden tutkimuskontekstit ja -asetelmat olivat erilaiset, oli niillä myös tiettyjä yhtymäkohtia: kielellisen ja sosiaalisen toiminnan yhteenkietoutuneisuuden painotus, näkemys kielen institutionaalista ja organisatorista todellisuutta tuottavasta luonteesta sekä kysymykset kielen, osallisuuden ja toimijuuden välisistä suhteista. Soveltavan kielentutkimuksen kenttään tai AFinLAn toimintaan kumpikaan traditioista ei kenties ollut erityisen tiiviisti kytköksissä. Virkatekstien

tutkijat esitelmöivät säännöllisesti AFinLAn symposiumeissa 2000-luvun alkupuolelta lähtien, mutta toiminta ei ollut institutionalisoitunut osaksi AFinLAn rakenteita.

Ajatus, että toistaiseksi hajallaan oleva työelämän kielen tutkimus oli paitsi nykytyöelämän ja -yhteiskunnan kannalta merkityksellistä myös hyötyisi yhteen kokoamisesta, alkoi kuitenkin muotoutua juuri edellä mainittujen traditioiden leikkauspisteessä. Verkoston perustamisen kannalta keskeisiksi muodostuivat 2010-luvun alkupuolella kaksi monitieteistä hanketta, joiden menetelmällinen idea oli hyödyntää sekä institutionaalisten tekstien että institutionaalisten keskusteluiden tutkimusperinteitä ja tutkia, millaista uutta tietoa olisi tällä tavoin mahdollista saavuttaa tekstien ja kasvokkaisten vuorovaikutustilanteiden keskinäisistä suhteista organisaatioviestinnän kontekstissa. Pekka Pällin johtama hanke Kehityskeskustelut dialogisen johtamisen välineenä (2011–2013) tarkasteli kehityskeskusteluja dialogisen ja strategisen johtamisen näkökulmasta ja selvitti, minkälaisia ilmenemismuotoja ne saavat autenttisessa kehityskeskusteluvuorovaikutuksessa esimerkiksi suhteessa esimiehen ja alaisen ammatillisiin identiteetteihin. Esa Lehtisen johtama hanke Tekstien ja kasvokkaisten vuorovaikutustilanteiden verkostot organisaatioiden käytänteinä (2011–2015) tutki puolestaan tapoja, joilla tekstit ja keskustelut ketjuuntuvat ja konstituoivat organisatorisia ilmiöitä esimerkiksi työpaikan päätöksenteko- ja muutosprosesseissa.

Pällin ja Lehtisen hankkeissa voi jälkikäteen todeta manifestoituneen Gunnarssonin (1995) kaksikymmentä vuotta aiemmin peräänkuuluttamat lähtökohdat. Työelämän kielenkäyttötilanteita lähestyttiin sosiokonstruktivistisesti, ja niiden tutkimukseen yhdistettiin menetelmiä, jotka olivat vakiintuneet sosiaalisen toiminnan tarkasteluun yhtäältä puhutun, toisaalta kirjoitetun kielenkäytön tutkimusperinteissä. Hankkeet toimivat toistensa kanssa tiiviissä yhteistyössä, ja niissä työskennelleet tutkijat saivat vaikutteita toistensa työstä. Honkanen ja Nissi työskentelivät tutkijatohtoreina Lehtisen hankkeessa. He olivat päätyneet siihen nimenomaan virkateksteistä (Honkanen) ja institutionaalisesta vuorovaikutuksesta (Nissi) väitelleinä fennisteinä, joista Honkanen oli aiemmin työskennellyt Pällin ja Nissi Lehtisen kanssa.

Verkoston perustamisen kannalta merkityksellisiksi Lehtisen ja Pällin hankkeissa muodostuivat myös niissä rakentuneet tutkimusverkostot pohjoismaisten kokouskeskustelujen (Jan Svennevig, Universitetet i Oslo), kehityskeskustelujen (Birte Asmuss, Aarhus Universitet) sekä organisaatioiden tekstikäytänteiden (Anna-Malin Karlsson, Uppsala universitet; Mona Blåsjö, Stockholms universitet) tutkijoiden kanssa. Pohjoismainen verkosto ei nimittäin ainoastaan syventänyt ymmärrystä työpaikkaorganisaatioiden diskursiivisista käytänteistä, vaan tarjosi myös konkreettisia malleja, miten samankaltaisista aiheista kiinnostuneiden tutkijoiden toiminta voisi kansallisella tasolla järjestäytyä. Erityisen kiinnostavaksi osoittautui Mona Blåsjön koordinoima tutkimusverkosto Kommunikation i arbetslivet, jonka toimintaan Honkanen ja Nissi Lehtisen hankkeessa tutustuivat. Tämä verkosto toimi AFinLAn ruotsalaisen sisarjärjestön ASLAn (Den svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap) alaisuudessa.

Työelämän kielen tutkimusverkoston perustamista edeltävänä vuonna 2015 Lehtisen hanke oli päättynyt ja Honkanen ja Nissi työskentelivät suomen kielen yliopistonlehtoreina Tampereen ja Jyväskylän yliopistoissa. Honkasen lehtoraatin yhteyteen oli perustettu

uusi maisteritasoinen työelämäviestinnän ja kielikonsultoinnin erikoistumiskokonaisuus, joka keskittyi tekstualisoituneen työelämän ja yhteiskunnan kysymyksiin ja tarjosi maisterivaiheen suomen kielen opiskelijoille muita kuin opettajakoulutukseen liittyviä uravaihtoehtoja. Nissillä oli puolestaan käynnissä post doc -tutkimushanke, joka tarkasteli tietotyön kielellisiä käytänteitä ja fokusoi erityisesti vuorovaikutusosaamisen tuotteistamiseen organisaatiokonsultoinnissa ja johtamiskoulutuksessa. Nämä tutkimukselliset ja koulutukselliset yhtymäkohdat johtivat enenevästi pohdintoihin kielen ja nykytyöelämän sekä erityisesti kielen ja arvonluonnin välisistä suhteista (ks. Nissi & Honkanen 2015). Samalla ne tiivistivät esille ajatuksen, että AFinLAn yhteyteen kannattaisi perustaa ASLAn Kommunikation i arbetslivet -verkoston sisarverkosto, joka rakentaisi suomalaisille työelämän kielestä kiinnostuneille tutkijoille tilan soveltavan kielentutkimuksen kentälle ja tukisi alan kehitystä rinnan kansainvälisen soveltavan kentän kanssa.

AFinLAn toiminnan silloisiin kehyksiin verkoston saattoi ajatella sopivan hyvin paitsi ruotsalaisen sisarverkoston ja ALAPP-organisaation olemassaolon vuoksi myös siksi, että AFinLAn tutkimusverkostojen joukkoon oli aiemmin perustettu verkosto diskurssintutkijoille. Tämän verkoston toiminta on sittemmin päättynyt. Työelämän kielen tutkimusverkoston perustajien näkökulmasta se kuitenkin laajensi käsitystä siitä, mitä soveltavan kielentutkimuksen kehyksissä olisi myös Suomessa mahdollista tehdä. Siinä, missä AFinLAn tavoitteena sen perustamisasiakirjojen valossa (Huhta & Lappalainen 2021) oli tarjota informaatiota äidinkielen ja vieraiden kielen oppimisesta "kielimiehiltä kielten opettajille", saatettiin alkuperäisten painopisteiden rinnalle nyt ehdottaa toimintaa, joka kokoaisi yhteen suomalaiset työelämän kielestä kiinnostuneet lingvistit sekä auttaisi tuottamaan yhteiskunnallisesti relevanttia tietoa (vrt. Sajavaara 2000: 15; Lilja ym. 2017) aiheista, joita tutkimalla samalla voitaisiin laajentaa suomalaisen soveltavan kielentutkimuksen kenttää (suomalaisen soveltavan kielentutkimuksen painopisteistä 1980-luvulta 2000-luvulle esim. Ruohomäki 2001). Samalla verkosto auttaisi jäsentämään tätä kenttää tavalla, joka mahdollistaisi aiempaa monipuolisemmin uudenlaisten yhteyksien rakentamisen työelämän kieltä tarkastelevien eri tutkimusperinteiden välille.

Uudelle teemaverkostolle asetettiin sen perustamisvaiheessa kuusi tavoitetta: 1) koota yhteen työelämän ja kielen suhteista kiinnostuneita toimijoita, 2) rakentaa ja vahvistaa kontakteja (sekä kotimaassa että kansainvälisesti), 3) tuottaa lisää tutkimusta ja kehittää sitä eteenpäin, 4) kehittää, uudistaa ja vahvistaa työelämän kieleen liittyvää opetusta, 5) avata keskusteluyhteyksiä tutkijoiden ja muun yhteiskunnan välillä sekä 6) edistää yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja yhteiskuntaan vaikuttamista. Verkostohakemus hyväksyttiin AFinLAn kokouksessa syksyllä 2015, ja verkosto pääsi aloittamaan toimintansa vuoden 2016 alussa.

3 Verkoston jäsenistö ja laajentuminen

Työelämän kielen teemaverkosto on kymmenvuotisen olemassaolonsa aikana kasvattanut jäsenmääräänsä tavalla, joka osoittaa verkostolle olleen tarve. Perustamisvaiheessa

vuonna 2016 jäseniä oli 10. Kahden ensimmäisen toimintavuoden jälkeen vuoteen 2018 mennessä jäsenmäärä oli kasvanut hieman yli kahteenkymmeneen. Elokuussa 2025 jäseniä oli 49 eli lähes viisinkertaisesti alkuperäiseen määrään nähden.

Kokonaisuutena verkostoa on koko sen olemassaolon ajan voinut kutsua aidosti valtakunnalliseksi. Siinä, missä yliopistoissa verkoston jäsenet työskentelevät, on kuitenkin tapahtunut jonkin verran muutoksia. Alussa verkoston keskeisiä toimintaympäristöjä olivat erityisesti Tampereen ja Vaasan yliopistot. Tällä hetkellä jäseniä on eniten on Helsingin yliopistossa; lisäksi selkeät keskittymät muodostavat Kotimaisten kielten keskus ja Jyväskylän yliopisto. Jäseniä on kuitenkin myös Vaasan, Oulun, Tampereen, Turun ja Itä-Suomen yliopistoissa sekä Aallossa, Hankenilla ja LUT-yliopistossa. Valtaosa yliopistoissa työskentelevistä jäsenistä tekee opetus- ja tutkimustyötä nimenomaan ainelaitoksilla tai muissa tieteenalakohtaista opetusta tarjoavissa yksiköissä, kun taas esimerkiksi kielikeskusten henkilökuntaa on ollut mukana toiminnassa toistaiseksi vähemmän. Kaikkiaan 49 jäsenestä valtaosa työskentelee yliopistoissa tai Kotuksessa; yliopistojen ja Kotuksen ulkopuolelle affilioituneet muutama jäsen edustavat esimerkiksi valtionhallinnon organisaatioita ja yksi yksityistä media-alan yritystä.

Verkoston jäsenten edustamissa tieteenaloissa suurimman ryhmän muodostavat kiinnostavasti fennistit, joita verkoston jäsenistä on noin puolet. Lisäksi verkostossa on mukana anglisteja ja ruotsin kielen tutkijoita. Jäseniä on yksittäisten kieliaineiden asemesta affilioitunut myös soveltavaan ja digitaaliseen kielentutkimukseen sekä yleiseen kielitieteeseen. Lisäksi jäsenistössä on toimijoita, joiden tausta on kieliaineissa mutta tämänhetkinen affiliaatio laajasti ottaen kauppatieteissä tai viestinnän tutkimuksessa.

Fennistipainotus on näkynyt myös verkoston vetäjien taustoissa ja keskinäisissä suhteissa. Verkoston vetovastuu on alusta asti ollut työpareilla, joiden kausi on koronavuosien muodostamaa poikkeusta lukuun ottamatta ollut kaksivuotinen. Vuosina 2016–2025 vetäjinä toimineista kymmenestä jäsenestä fennistejä on ollut kahdeksan; kaksi muuta ovat kumpikin olleet anglisteja. Lisäksi verkoston vetäjinä toimivien keskinäiset kontaktit ovat olleet tiiviitä niin, että yhteistyösuhteet ovat tyypillisesti syntyneet vähintään osin verkoston ulkopuolella.

4 Verkoston toiminnan muotoja

Verkoston toiminta on ollut sen kymmenvuotisen olemassaolon aikana vireää ja tuottanut monenlaisia aikaansaannoksia yhtä lailla tutkimuksen, koulutuksen kuin yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen alueella. Koska verkoston ensimmäisenä ja ensisijaisena tavoitteena oli koota yhteen työelämän ja kielen suhteista kiinnostuneita tutkijoita ja muita toimijoita, nostettiin toiminnan keskiöön heti verkoston alkuvaiheissa vuosittaiset, uutta työelämän kielen tutkimusta esittelevät työpajat. Verkosto onkin järjestänyt aktiivisesti työpajoja ja paneeleita kotimaisissa ja kansainvälisissä konferensseissa. Erityisesti AFinLAn omassa syyssymposiumissa työpaja on organisoitu vuosittain. Työpajan teeman päättäminen on ollut kulloisenkin vetäjäparin vastuulla, mutta työpajoja on myös ideoitu yhdessä verkoston

jäsenten kesken. Työpajojen otsikot kuvaavat verkoston tutkimuksellisia painopisteitä ja teemojen jatkuvuutta vuosien varrella. Kun työpajojen aiheet on samalla kytketty AFinLAn symposiumien teemoihin, ne havainnollistavat myös verkoston parissa tehdyn tutkimuksen relevanssia suhteessa soveltavaa kenttää laajemmin yhdistäviin mielenkiinnon kohteisiin:

- 2016: Vuorovaikutus, osallistuminen ja kielitietoisuus organisaation käytänteissä (vetäjät Suvi Honkanen & Riikka Nissi)
- 2017: Työelämän uudet luku- ja kirjoitustaidot (vetäjät Suvi Honkanen & Riikka Nissi)
- 2018: Miten kieli elää työssä? Kielen elämän ja vaihtelun rajat ja rajapinnat työelämässä (vetäjät Piia Mikkola & Ulla Tiililä)
- 2019: Brändityö, digitalisaatio ja liikkuvat työntekijät (vetäjät Piia Mikkola & Ulla Tiililä)
- 2021: Työ murroksessa – kielentutkimuksen näkökulmia työelämän muutoksiin (vetäjät Elina Salomaa & Riitta Suominen)
- 2022: Osallisuus työelämässä (vetäjät Elina Salomaa & Riitta Suominen)
- 2023: Työelämän kielen tutkimuksen rajapintoja (vetäjät Tiina Räisänen & Mikko Virtanen)
- 2024: Kieli avaimena muuttuvaan työelämään (vetäjät Tiina Räisänen & Mikko Virtanen)
- 2025: Kielikäytänteisiin liittyvä moninaisuus työelämässä (vetäjät Katariina Pyykkö & Maiju Strömmer).

Työpajat ovat olleet merkittävä väylä edistää ymmärrystä työelämän kielen eri ulottuvuuksista. Niiden esiintyjät ovat tulleet verkoston alati kasvavasta jäsenistöstä ja toisinaan myös sen ulkopuolelta. Esitysten taustahankkeet ovat olleet moninaisia, ja osa niistä on suunniteltu ja niille on haettu rahoitusta välittömästi verkoston vaikutuspiirissä. Jo yksin verkoston vetäjät ovat olleet verkoston toimintakauden aikana mukana esimerkiksi seuraavissa hankkeissa:

- Complex language and communication work in technologized global business. PI Tiina Räisänen & Niina Hynninen.
- Johtamiskäytänteiden uudistaminen digitaalisten alustojen välityksellä. Vuorovaikutuksen näkökulma. PI Esa Lehtinen.
- Monikielinen tekstityö alustataloudessa. Keikkatyöläiset monilukutaitoaan ja työllistettävyyttään parantamassa. PI Maiju Strömmer.
- Selviytymisen mekanismeja. Työllistävät vuorovaikutuskäytänteet palvelu- ja keikkatalouden mobilisoituvissa asiantuntijaprofessioissa. PI Riikka Nissi.
- Säädöskielen ymmärtäminen. PI Salli Kankaanpää.

Vilkas tutkimustoiminta on tuottanut myös runsaasti työelämän kieltä koskevia julkaisuja, joita eri hankkeet ja niiden tutkijat ovat julkaisseet omilla spesifeillä foorumeillaan. Lisäksi verkoston parissa on työstetty laajempi työelämän kieltä käsittelevä kansainvälinen teemanumero "Workplace Communication in Flux" (2023, Applied Linguistics Review, toim. Riikka Nissi, Mona Blåsjö & Carla Jonsson). Tekeillä on myös vastaava kotimainen kokoelma "Kieli ja muuttuva työ: Soveltavan kielentutkimuksen näkökulmia" (AFinLA-teema, toim. Suvi Honkanen, Riikka Nissi, Tiina Räisänen, Maiju Strömmer & Mikko Virtanen), joka kokoaa ensimmäisenä Suomessa laajasti yhteen kielen ja työelämän välisten suhteiden tutkimusta nimenomaan kielentutkimuksen näkökulmista. Voikin sanoa, että vuoden 2015 lähtötilanteeseen nähden verkoston tutkimustoimintaa koskevat tavoitteet on saavutettu hyvin.

Työpajojen, hankkeiden ja julkaisutoiminnan lisäksi monet verkoston jäsenistä ovat tehneet aktiivista työtä kieliaineiden opetuksen parissa. Verkoston tuottaman tutkimuksen myötä on erityisesti toiminnan alkuvaiheissa myös tehty uudistuksia kieliaineiden kurssitarjontaan ja opetussuunnitelmiin. Esimerkeiksi sopii vaikkapa edellä mainittu Tampereen yliopiston työelämäviestinnän ja kielikonsultoinnin erikoistumiskokonaisuus, jota kehitettiin eteenpäin Honkasen ja sittemmin Nissin toimiessa erikoistumiskokonaisuuden vastuuhenkilöinä.[2] Toisaalta esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa toimii kokonainen Monialaisen kieliasiantuntijan kandidaatti- ja maisteriohjelma, joka tarjoaa laajamittaisesti kielellistynyttä ja tekstualisoitunutta työelämää ja yhteiskuntaa käsitteleviä sisältöjä. Vaikka tutkinto-ohjelman perustaminen ei liittynyt verkoston toimintaan, on ohjelmaa kehitetty sittemmin verkoston pohjalta. Muissa yliopistoissa uudistukset ovat olleet suppeampia ja niiden kohteena ovat olleet pikemminkin opintojaksokohtaiset sisällöt ja tavoitteet. Verkoston jäsenten tuottama tutkimus on muovannut esimerkiksi Helsingin yliopiston suomen kielen aineopintoihin kuuluvan Tekstityö-kurssin sisältöjä sekä proseminaarikokeilua, jossa työelämän kielestä tuotettiin tietyllä rajauksella uutta tietoa kandivaiheen opiskelijoiden opinnäytetöissä.

Opetuksen kautta on pystytty toteuttamaan myös verkoston yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen liittyviä tavoitteita. Tässä keskeisessä roolissa ovat olleet tutkimusyhteistyön sekä verkoston jäsenten keskinäisten ja verkoston ulkopuoliseen yhteiskuntaan ulottuvien kontaktien tuottamat harjoittelupaikat, projektityöt ja opinnäytteiden aiheet.

Esimerkiksi Tampereen yliopiston työelämäviestinnän ja kielikonsultoinnin erikoistumiskokonaisuuden projektikurssilla toteutettiin syyslukukaudella 2016 yhteistyössä Taideyliopiston kanssa hanke, jossa opiskelijat tuottivat tutkittua tietoa musiikin ammattilaisten kirjoittamisen käytänteistä (Ponkala & Weckström 2018). Hankkeen tulosten valossa tehtiin tämän jälkeen uudistuksia Taideyliopiston Sibelius-Akatemian suomen kielen ja viestinnän opetusohjelmaan. Verkoston kontakteista syntyneen opinnäyteyhteistyön tulosten pohjalta (Ponkala 2019) on puolestaan uudistettu valtioneuvoston kanslian ministeriöiden virkamiehille suunnattua virkakielikoulutusta (VNK 2020) sekä nostettu kirjoittamiseen liittyvät kysymykset osaksi eduskunnan kanslian esimies–alaiskeskusteluja (Voutilainen 2025). Opiskelijoiden interventiotutkimuksissa on tällaisissa tapauksissa etsitty tutkimuksen keinoin ratkaisua johonkin tutkittavassa yhteisössä havaittuun ongelmaan yhteistyössä yhteisön itsensä kanssa (vrt. Simonen ym. 2021: 13–17). Vastaavia projektitöitä on tehty myös Tampereen, Vaasan ja Jyväskylän yliopistoissa, joissa opiskelijat ovat esimerkiksi muokanneet terveysalan organisaation verkko-opasta, laatineet tiedotuskampanjan kuntaorganisaatiolle sekä työstäneet asiakaspalvelukoosteen koulutusalan yrittäjälle. Epäsuoremmin vuorovaikutusta yhteiskunnan kanssa on tuottanut esimerkiksi Helsingin yliopiston suomen kielen opiskelijoiden tuottama blogi (https://blogs.helsinki.fi/tekstinalalla/), jossa julkaistuja haastattelujuttuja on käytetty muun muassa ammatillisen koulutuksen äidinkielen ja viestinnän opetuksessa sen havainnollistamiseen, millaisia

2 Sittemmin kokonaisuuden on korvannut uusi asiantuntijaviestinnän erikoistumiskokonaisuus, jonka kytkös verkoston toimintaan on löyhempi.

lukemisen ja kirjoittamisen taitoja toisen asteen opiskelijat voivat omissa käytännön työhön suuntautuvissa ammateissaan tarvita.

Voikin sanoa, että verkoston keskeinen yhteiskunnallisen vaikuttamisen instrumentti ovat olleet verkoston vetäjien ohjaamat opiskelijatyöt, jotka ovat usein mahdollistaneet verkoston parissa syntyneen tutkimustiedon jalkauttamisen. Kielten koulutukseen panostamalla on toivottavasti tarjottu myös laajentuvia tulevaisuudennäkymiä kieliaineiden kandidaateille ja maistereille (vrt. Nissi & Honkanen 2015, 2016: 197; Simonen ym. 2021: 13–17). Verkoston perustamisen yksi motivaatio oli tuottaa tutkimuksen avulla uudenlaisia jäsennyksiä myös siitä, millaisissa tehtävissä kieliaineiden maisterit voisivat tulevaisuudessa toimia. Työelämän kieleen erikoistuneilla ja siitä opinnäytteensä kirjoittaneilla opiskelijoilla onkin harjoittelu- ja pysyvämpiä työpaikkoja hakiessaan näyttöä siitä, että heillä on kyky tulkita ja tuottaa tutkittua tietoa työpaikkaorganisaatioiden kannalta relevanteista aiheista. Havaintojemme mukaan erikoistuminen tukee valmistumisen jälkeistä sijoittumista juuri niihin tehtäviin, joihin erikoistuminen tähtää, esimerkiksi viestinnän asiantuntijaksi julkiselle sektorille.

5 Pohdintaa

Tässä artikkelissa olemme kuvanneet AFinLAn Työelämän kielen teemaverkoston kymmenvuotista historiaa osana soveltavan kielentutkimuksen kotimaista ja kansainvälistä kenttää ja sen kehityskulkuja. Tavoitteenamme on ollut selvittää, minkälaisiin tutkimuksellisiin ja myös henkilöhistoriallisiin jatkumoihin verkosto perustamis- ja laajentumisvaiheessaan kiinnittyi. Lisäksi selvitimme, minkälaisia ominaispiirteitä nämä ovat verkoston parissa tehtyyn työelämän kielen tutkimukseen tuoneet.

Kootusti Työelämän kielen tutkimusverkosto syntyi vuonna 2016 tarpeesta luoda kokonaan uudenlainen kielen ja muuttuvan työelämän kytköksiä käsittelevä tutkimus- ja koulutusparadigma, jonka tuottamalla tiedolla olisi myös yhteiskunnallisia sovellusmahdollisuuksia. Näin kymmenen vuotta myöhemmin verkosto on vakiinnuttanut asemansa Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen toiminnassa ja työelämän kielen tutkimuskentällä.

Kymmenen toimintavuotensa aikana verkostosta on rakentunut myös vahvasti perustajiensa ja muiden aktiivitoimijoidensa intressien näköinen. Verkoston toiminnassa tämä on tarkoittanut ennen muuta kolmea painopistettä tai tarkastelun vinoumaa. Ensinnäkin verkoston parissa tehty tutkimus on nojannut merkittävissä määrin fennistiseen tutkimustraditioon, mikä on johtunut verkoston vetäjien omista tutkimustaustoista ja affiliaatioista – kuten aiemmin mainittiin, verkoston tähänastisesta kymmenestä vetäjästä vasta kaksi on ollut alkujaan muita kuin suomen kielen tutkijoita. Toiseksi tutkimus on ollut metodologisesti laajasti ymmärrettynä diskurssintutkimuksellista, niin että tarkastelun keskiössä ovat olleet nimenomaan työelämän kielelliset, diskursiiviset ja sosiaaliset käytänteet. Kolmanneksi verkosto on ollut orientaatioltaan monitieteinen mutta rakentanut tässä suhteessa yhteyksiä valtaosin organisaatio-, yhteiskunta- ja viestintätieteisiin. Vastaavasti

esimerkiksi monikielisyyden kysymykset, kielikäsitykset ja -ideologiat tai vaikkapa työelämän tutkimukselle olennaiset kasvatus- ja informaatiotieteiden näkökulmat eivät ole tähän mennessä olleet verkoston toiminnassa keskeisessä asemassa. Viime vuosina verkosto on kuitenkin alkanut laajentua myös sisällöllisesti ja sen parissa käsitellyt teemat ja tieteenalakytkökset ovat moninaistuneet edellä mainitun mukaisesti.

Kaikki Suomessa tehtävä työelämän kielen tutkimus ei ole organisoitunut verkoston ympärille – niinpä myös tässä artikkelissa jää kuvaamatta paljon tutkimuksia ja hankkeita, joiden keskeiset toimijat eivät ole olleet teemaverkoston ydinjoukkoa. Kuten johdannossa totesimme, myös useista verkoston syntyyn vaikuttaneista muutoskuluista olisi mahdollista tuottaa tässä esittämäämme detaljoidumpi kuva. Tämä pätee erityisesti soveltavan kielentutkimuksen kansainvälisen kentän ja siinä tapahtuneiden muutosten perkaamiseen 1990-luvulla ja 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana. Esimerkiksi soveltavan kielentutkimuksen alaan kuuluvien journaalien kehityskulkuja olisi arvokasta selvittää lähemmin tarkastelemalla diakronisesti vaikkapa työelämän kieleen liittyvien artikkelien määrään tai aihepiireihin liittyviä muutoksia 1990-luvulta tähän päivään. Kuvauksen yksityiskohtaistaminen olisi kiinnostavaa myös siinä, millaisten mikrohistoriallisten tapahtumaketjujen ja niissä tehtyjen tulkintojen myötä kansainvälisellä kentällä tuotettua tietoa on suodattunut suomalaisen kielentutkimuksen kentälle samoina vuosikymmeninä, joina verkoston perustajajäsenten ja sen tämänhetkisten aktiivien enemmistö on saanut oman koulutuksensa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana kielen ja työelämän väliset yhteydet ovat pysyneet osin samoina, ja lisää tutkimusta tarvitaan edelleen kysymyksistä, joiden selvittämiseen verkosto alkujaan perustettiin. Nykyisessä tieto- ja merkitysyhteiskunnassa arvonluonti perustuu ennen muuta yhteiseen tiedon rakenteluun ja luovaan ongelmanratkaisuun, minkä vuoksi kieli on työssä mukana paitsi erimuotoisina kielellisinä tuotoksina, työn tuloksina, myös kielellisinä prosesseina, joiden avulla työtä toteutetaan. Nämä tuotokset ja prosessit ovat usein multimodaalisia ja -mediaalisia, mikä synnyttää uusia kielimuotoja ja kielenkäyttötapoja muuttaessaan esimerkiksi totuttuja puhutun ja kirjoitetun kielen sekä kielen ja muiden semioottisten resurssien eroja ja työnjakoja (ks. Nissi ym. 2023).

Toisaalta viime vuosina on tapahtunut myös useita muutoksia, jotka ovat tuoneet uusia juonteita verkoston alkuvaiheiden hahmotelmiin. Viimeistään maailmanlaajuinen koronaviruspandemia toi mukanaan uudenlaiset etä- ja hybrideityön käytänteet ja vauhditti työn digitalisoitumista. Tekoälyteknologian kehitys on nostanut ihmisen rinnalle luonnollista kieltä ymmärtävän ja tuottavan ei-inhimillisen toimijan, ja laajat muuttovirrat sekä työn keikkaistuminen ovat vaikuttaneet työn sisältöihin, ammattikuviin ja toimeentulomalleihin. Työelämän kielen tutkimuksen on pystyttävä vastaamaan näihin muutoksiin, minkä vuoksi se on tutkimuskenttänä haastava tutkittavan ilmiön muuttaessa alati muotoaan. Juuri siksi tarvitaan yksittäisiä toimijoita laajempaa verkostoa, joka pystyy jäseniensä avulla saavuttamaan kokonaisvaltaisemman kuvan nykytyön kielellisestä todellisuudesta.

Työelämän monimuotoistuminen ja pirstaloituminen edellyttää entistäkin vahvempia työelämän monilukutaitoja paitsi kielen asiantuntijoilta ja muilta asiantuntijatyötä tekeviltä myös perinteisemmän suorittavan työn tekijöiltä: laaja-alaista kieli-, teksti- ja viestintäosaa-

mista, tietoisuutta oman kielenkäytön ulottuvuuksista sekä kriittistä ymmärrystä kielen rakentamista merkityksistä ja järjestyksistä (monilukutaidosta ammatillisissa konteksteissa esim. Sulkunen 2023). Koska myös työelämässä tarvittavat tekstikäytänteet määrittyvät yhteisöllisesti (mts. 45), eri aloilla tarvittavat taidot voivat myös eriytyä toisistaan eri tavoin työn kontekstien muutosten mukana. Uutta tutkimusta työelämän kielenkäytöstä tarvitaan näin jo siksi, että kieliaineiden asiatuntijat pystyvät jatkossakin vahvistamaan sellaista kielitaitoa, jota eri aloille tähtäävät opiskelijat tulevat työelämässä tarvitsemaan toiselta asteelta korkeakoulutasolle asti. Samoin sitä tarvitaan, jotta kieliaineiden koulutusta tarjoavat yliopistolliset koulutusorganisaatiot voivat pysyä kiinni niiden alojen murroksissa, joille kielen asiantuntijatehtäviin tähtäävät opiskelijat haluavat työllistyä – tai joille työllistyminen olisi mahdollista, jos koulutus pysyy yhteiskunnan muutoksessa mukana.

Kirjallisuus

Applied Linguistics 2025. *Applied Linguistics: About the journal.* https://academic.oup.com/applij/pages/About [Luettu15.8.2025]

Bhatia, V. K. (toim.) 1993. *Analysing genre. Language use in professional settings.* Lontoo: Longman.

Gunnarsson, B.-L. 1995. Studies of language for specific purposes: a biased view of a rich reality. *International Journal of Applied Linguistics*, *5* (1), 111–134.

Gunnarsson, B.-L., P. Linell & B. Nordberg (toim.) 1997. *The Construction of Professional Discourse.* Lontoo: Longman.

Huhta, A & M. Lappalainen 2021. AFinLA 50 vuotta 1970–2020/21. Esitelmä AFinLAn syyssymposiumissa 2021. https://afinla.fi/wp-content/uploads/AFinLA-historiaesittely.pdf [Luettu 15.8.2025]

JALPP 2025. *Journal of Applied Linguistics and Professional Practice: aim and scope.* https://utppublishing.com/journals/jalpp/aim-and-scope [Luettu 15.8.2025]

Kankaanpää, S. 2006: *Hallinnon lehdistötiedotteiden kieli.* Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Knapp, K. & G. Antos 2011. Introduction to the handbook series. Linguistics for problem solving. Teoksessa C. N. Candlin & S. Sarangi (toim.) *Handbook of communication in organisations and professions.* Handbooks of Applied Linguistics 3. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton, v–xix.

Lilja, N., E. Luukka & S. Latomaa 2017. Kielitietoisuus eriarvoistumiskehitystä jarruttamassa. Teoksessa S. Latomaa, E. Luukka & N. Lilja (toim.) *Kielitietoisuus eriarvoistuvassa yhteiskunnassa*. AFinLAn vuosikirja 2017. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistyksen julkaisuja 75. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys, 11–29.

Nissi, R., M. Blåsjö & C. Jonsson 2023. Workplace communication in flux. From discrete languages, text genres and conversations to complex communicative situations. *Applied Linguistics Review*, *14* (4), 679–695.

Nissi, R. & S. Honkanen 2015. Kielityön uudet muodot: kielentutkijan katse tieto- ja osaamisyhteiskuntaan. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9.12.2015. http://www.kieliverkosto.fi/article/kielityon-uudet-muodot-kielentutkijan-katse-tieto-ja-osaamisyhteiskuntaan/

Nissi, R. & S. Honkanen 2016. Aitoa dialogia asiantuntijatyöhön: kielen tuotteistamisen uudet mekanismit vuorovaikutuskoulutusta markkinoivissa kurssikuvauksissa. Teoksessa A. Solin, J. Vaattovaara, N. Hynninen, U. Tiililä & T. Nordlund (toim.) *Kielenkäyttäjä muuttuvissa instituutioissa. The language user in changing institutions.* AFinLAn vuosikirja 2016. Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys, 184–199.

Pallasvirta, E. 2021. *Transatlanttinen fennougristiikka. Suomalais-yhdysvaltalaiset suhteet ja tieteenalan kehitys Yhdysvalloissa toisesta maailmansodasta 1960-luvulle*. Helsinki: Helsingin yliopisto. http://hdl.handle.net/10138/327972

Ponkala, M. 2019. *Muistiot ministeriöiden työssä. Monimenetelmäinen tutkimus virkakielen konventioista ja niitä ylläpitävistä diskursseista.* Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-201910223992

Ponkala, M. & A.-M. Weckström 2018. Kynä käy ja sello soi. Kirjoittamisen merkitys muusikon työssä. *Kielikello 2*/2018. https://kielikello.fi/kyna-kay-ja-sello-s-1/

Ruohomäki, K. 2001. Soveltavan kielitieteen perusteos päivitettiin. Kirja-arvio teoksesta K. Sajavaara & A. Piirainen-Marsh (toim.) 2000. Näkökulmia soveltavaan kielentutkimukseen. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus. *Virittäjä 3*, 517–520.

Ruusuvuori, J., M. Haakana & L. Raevaara (toim.) 2001. *Institutionaalinen vuorovaikutus. Keskustelunanalyyttisia tutkimuksia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Simonen, M., R. Nissi & E. Lehtinen 2021. Soveltava keskusteluntutkimus tutkijan ja tutkittavien vastavuoroisena toimintana. Teoksessa R. Nissi, M. Simonen & E. Lehtinen 2021 (toim.) *Kohtaamisia kentällä. Soveltava keskusteluntutkimus ammatillisissa ympäristöissä.* Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 9–26.

Sulkunen, S. 2023. Suorittavassa työssä tarvitaan ammatillista monilukutaitoa. *Kielikukko*, *42* (1), 44–47. https://finrainfo.fi/wp-content/uploads/2023/04/Kielikukko_1_Sulkunen.pdf

Tiililä, U. 2007. *Tekstit viraston työssä. Tutkimus etuuspäätösten kielestä ja konteksteista.* Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Tiittula, L. & P. Nuolijärvi tässä julkaisussa. Talouselämän kieli ja viestintä Suomen soveltavan kielentutkimuksen kentässä 1980-luvulta 2000-luvun alkuun.

VNK 2020 = *Hyvin suunniteltu, puoliksi kirjoitettu. Apuneuvoja julkishallinnon tekstien kirjoittajille.* Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2020:1. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162113/VNK_2020_01.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Virtanen, M. T. 2020. Kertomuslajit tiedettä omakohtaisesti popularisoivassa tietokirjallisuudessa: Systeemis-funktionaalinen näkökulma. Teoksessa M. T. Virtanen, P. Hiidenmaa & J. Nummi (toim.) *Kertomuksen keinoin. Tarinallisuus mediassa ja tietokirjallisuudessa.* Helsinki: Gaudeamus, 79–111.

Voutilainen, E. 2025. Kielenhuoltotyötä eduskunnan kansliassa. Vierailuluento suomen kielen aineopintojen Kielenhuollon kurssilla 3.11.2025, Helsingin yliopisto.